

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana
aa, Dalmatinova ulica 11. —
Poštni predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrto leta
12 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 28. julija 1934

Štev. 22.

Miloš P. Dragović
narodni poslanec Jugoslovanske
narodne stranke:

Politične akrobacije gospoda Puclja

Resen odgovor onim, ki mislijo, da smejo
blatiti poštenje in prepričanje najzvestejših
sinov svobodne, uedinjene Jugoslavije

Ni prvič, ne bo pa gotovo, tu-
di zadnjič, da se politični vodite-
lji s starošolsko izobrazbo in z za-
starelimi navadami oprijemljejo
vseh mogočih in nemogočih sred-
stev, da jo nasprotniku »zagode-
jo« in mu škodujejo ter da mu
imputirajo ono, česar ne misli in
kar odklanja od sebe javno in od-
krito. Zlasti se v tem in enakem
delu odlikujeta voditelja Jugoslo-
vanske nacionalne stranke v drav-
ski banovini g. Puclj in g. dr.
Kramer. Njuni govori na stran-
karskih sestankih so naperjeni
proti Jugoslovanski narodni stran-
ki, ki jo smatrata za sebi neena-
kega partnerja, ker povsod ofici-
jelno zatrjujejo, da imata za se-
boj 95% prebivalstva dravske ba-
novine. In zato je smešno, če se
politične veličine bavijo s politič-
nimi malenkostmi.

G. dr. Kramer je v svojem go-
voru na okrajnem zborovanju Ju-
goslovanske nacionalne stranke za
šmarni okraj izjavil, da o Ju-
goslovanski narodni stranki resno
sploh ni treba govoriti. Mi mu to
njegovo »resno« trditev prepušča-
mo, da živi od nje in da v njo upa.
Pravica, da žive v iluzijah, pripa-
da tudi »resnim« politikom.

G. Puclj se je s svojim član-
kom v »Kmetičem listu« z dne
11. julija t. l., št. 27., zopet za-
letel v cel vzlet vprašanj in bi se
rad iz te zmešnjave izkopal s so-
fizmi, seveda s čim manjšo škodo
za sebe. S stališča resnice drži g.
Puclj jadrno v prepad, ko posku-
ša z raznimi pripovedkami oslabi-
ti moč postavljenih mu vprašanj
in se izogniti odgovoru nanje. In
povsem v skladu z onim narod-
nim umotvorom, udomačenim v
delu srbskega naroda, ki pravi:
»Ko o čemu, baba o uštipcama«,
— (kar bi se reklo po naše: »Vsak
po svoje, je dejal tisti, ki je kravo
s svedrom drl«, op. ured.) —, se
mizar ne more ločiti od deske in
žeblija niti ne čevljar od podplata
in kopita, prav tako pa se tudi
mesar ne more nikoli emancipirati
od volovskih glav in tako vedno
vlači predmete iz svojega poklica
v priložnostne pravljice in sklad-
ne razgovore. Po tem vzgledu bi
nas g. Puclj rad predstavil v
vlogi mačka z veliko govejo
glavo.

Jugoslovanska narodna stranka
ni na svojih shodih v Sloveniji
nikdar posvečala resne pozornosti
osebnostim gg. Puclja in dr. Kra-
merja. Njeni govorniki niso nik-
dar omenjali teh imen in se na
njuno delo kot delo politikov po-
imensko sploh niso ozirali. Ju-
goslovanska narodna stranka je širi-
la in še vedno širi svoj program;
iznaša politični in gospodarski po-
ložaj, kakršen v resnici je; javnost
pa seznanja tudi z vsemi motnja-

mi in ovirami pravičnega razvoja
političnega življenja v državi, ka-
kor tudi z ovirami gospodarskega
poleta in blagostanja.

Kolikor je bilo na shodih Ju-
goslovanske narodne stranke kritike
o podrobnem delu, posebej pa še
o koruptnem poslovanju, je vse
to nepobitno in točno, ker se g.
Puclj sploh ni spuščal v to, da bi
odgovoril na onih pet, šest po-
stavljenih mu vprašanj z »DA« ali
»NE«. Ker nima poguma, da bi
odgovarjal na postavljena mu
vprašanja, smatra g. Puclj za naj-
boljše in najumestnejše, da vse to
premolči in je res tudi premolčal.

Bil sem pripravljen osvojiti
trditve g. Puclja, da je bila zagre-
šena pri invalidninah zloraba v vi-
šini 7.000.000 Din; ker pa on
vztraja na tem, da prepriča čita-
ljsko občinstvo, češ da ne go-
vorim resnice, ko trdim, da je bilo
invalidskega denarja zlorabljenega
100.000.000 Din, si dovoljujem, če-
prav proti lastni volji, citirati ne-
ki odlomek iz pisma Jovana La-
kičevića, bivšega tajnika »Invalid-
skega združenja« in pripornika
beograjskega okrožnega sodišča v
tej zadevi. Jovan Lakičević kot
obdolženec pravi v svojem pismu
sledenče: »...to so ti propali tipi
in državne podgane, ki so jo si-
stematično ropali (pljačkali), sma-
trali za umestno, da nekoga iz-
med svojih podrejenih nagovore
in poduče, da bi me obremenjeval
in da bi me vmešali v afero ter
del odgovornosti prevrgli na me-
ne; ko sem pa podal svoj zagovor,
se je nadaljevala preiskava proti
njim in je tako prišlo do odkritja,
da je država oškodovana nad 100
milijonov Din in so bili aretirani
in stavljeni v preiskovalni zapor
naslednji (naštevaj imena aretira-
nih)...«

No, gospod Puclj, kaj sedaj
mislite? Ali je razlika med Vašimi
trditvami in številkami, ki jih
omenja?

Nisem nameraval odkrivati tu-
di tega, toda sem izzvan in s tem
sem tudi dokazal resnico vsega
onega, kar sem o korupciji govo-
ril in govorim.

Odpadajo torej vse navedbe g.
Puclja, da sem nastopal z neres-
ničnimi dejstvi v svojih govorih.

G. Puclj se zelo moti, če misli,
da ga napadam. Nimam časa za
take prazne marnje. Nasprotno,
branim se pred njegovimi napadi,
podtikanji in tendencioznimi tr-
ditvami, ki bi jih rad plasiral v
Beogradu.

Odkrito izjavljam, da nisem ni-
koli sumničil osebnih poštenosti g.
Puclja. Kolikor sem iznesel nedo-
voljeno in koruptno delo nekate-
rih uradnikov njegovega kabineta
ali bolje povedano neke uradnice
njegovega kabineta, naj se g. Pu-

celj glede tega ne razburja, ker
sem tožen sodišču, kjer bom do-
kazal vse svoje izjave. Koliko bo-
do moj zagovor in dokazi moral-
no prizadeli tudi g. Puclja, to pre-
pustimo sodni presoji.

Prepuščamo g. Puclju vso slad-
kobesednost in skladne besede, s
katerimi bi rad našo stranko oma-
lovaževal, nas pa kot politike za-
smehoval. To je njegova stvar in
njegovo pojmovanje, za katero
mu pa osebno nisem nikdar ne-
voščljiv, in naj zato po mili volji
sanja in sanjari o tem: da je poli-
tična slava neizginljiva in da je iz-
mena generacij nemogoča.

G. Puclj je želel sporočiti jav-
nosti, da sem v narodni skupščini
odločno odklanjal od sebe svoje
govore o korupciji. Žal je g. Pu-
celj pozabil, da se njegove besede,
ki jih je izgovoril z govorniškega
odra v narodni skupščini in na
katere sem ostro reagiral, niso na-
našale na moje trditve o obstoju
korupcije. Ne! Reagirao sem ostro
le na besede in trditve g. Puclja,
kako da na shodih v Sloveniji go-
vorim proti Beogradu. Te besede
je slišalo okrog 200 narodnih po-
slancev, ki pač vedo, proti čemu
sem tako ostro protestiral. Točno
je, da nikoli nisem govoril proti
Beogradu, pač pa da sem govoril
o korupciji in proti njej. To je
točno in pri tem vztrajam! Kako
bi g. Puclj rad prevrgel dejstva?!
Vidi se, da ima g. Puclj vendar
pogum, da govori o nečem, česar
ni.

Brez najmanjšega poznavanja
stvari si je g. Puclj dovolil ugo-
tovitev, da poslanci Jugoslovan-
ske narodne stranke niso v svojih
okrajih priredili nobenega shoda
niti niso dobili nobene občine.
Čeprav je to povsem netočno in
kaže ali skrajno nepoznavanje
stvari ali zlohotno preobračanje
resnice, si vendar dovoljujem pri-
poročiti g. Puclju, naj se glede na-
ših volilnih okrajev ne razburja,
temveč naj se nasprotno veseli, da
njegovi nasprotniki v svojih okra-
jih ne morejo prirediti shodov in
da nimajo niti ene občine v svojih
rokah.

Poslanci Jugoslovanske narodne
stranke kot opozicionalci so imeli,
brez shodov v svojih okrajih,
okrog 400 javnih shodov in konfe-
renc širom vse države v volilnih
okrajih poslancev vladne — Ju-
goslovanske nacionalne — stranke.
Osebno sem imel v volilnem okra-
ju g. Puclja dva shoda. Če imamo
mi, kot opozicionalci, shode v vo-
lilnih okrajih vladnih poslancev,
zakaj potem vladni poslanci
ne bi mogli imeti shodov svoje
stranke v naših opozicijskih
volilnih okrajih? Zakaj tega
ne store? Mi jih vabimo in po-
zivamo! Izredno nas bo vese-

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo, dne 29. julija 1934

V Šmarju pri Jelšah ob 7. uri zjutraj pred
gostilno Florijana Gajška.

Pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini ob 10.
uri dopoldne na Takalcah pred gostilno
Karola Drofenika.

V Žetalah ob 3. uri popoldne na dvorišču
gostilne Franca Svenška.

Poročata narodni poslanec g. dr. Milan
Metikoš in predsednik akcij. odbora
za Slovenijo gosp. dr. Ivo Potokar.

V nedeljo, dne 5. avgusta 1934

Pri Devici Mariji v Polju ob 7. uri zjutraj
pred šolo.

V Mengšu po deseti maši pred cerkvijo.

V Motniku ob 3. uri popoldne na prostem.

Poročata nar. poslanec g. dr. Nikola
Kešeljević in predsednik akcij. odbora
za Slovenijo g. dr. Ivo Potokar.

Shodi se vrše ob vsakem
vremenu!

Udeležite se jih polnoštevilno
in privedite s seboj vse
znance in prijatelje!

Doklej sme »resnica« biti resnica?

Nekaj besed na ploho podtikanj in denun-
cijacij voditeljev vladne JRKD na nedeljskem
shodu v Ribnici na Dolenjskem, kakor jih
je opisalo njihovo ljubljansko glasilo

Že takoj v začetku svojega iz-
vajanja moramo pibiti živo res-
nico, da nikdar nismo bili zaplot-
ni obrekovalci, temveč da smo
vedno nastopali kot najzvestejši
poborniki najčistejše resnice in da
smo to dokazali z nešteti dokazi,
ki jih je porodilo ono bolest-
no zlo, ki duši in naravnost uniču-
je naš kmečki in delavski živeli.
Kdo je našemu ljudstvu škodoval
in prešerno hodil preko njegove

lilo, če nam store to uslugo, da iz-
pregovore o svojem delu in o
svoji politiki v onih krajih, ki nas
volijo.

Pozivam g. Puclja, da napravi
shod v mojem volilnem okraju,
ker mi je to sedaj dolžan.

Čas bo storil svoje in jaz ga s
polno vero in zaupanjem prič-
kujem!

Beograd, dne 19. julija 1934.

dobrobiti, menimo, da ni potreb-
no iznašati. Škoda papirja! Saj so
se gospodje iz vrst JRKD, oziroma
kakor so jo blagovolili prekrstiti:
iz JNS, dovolj izkazali, koliko lju-
bezni in uslužnosti so posvetili te-
mu velevažnemu gospodarskemu
činitelju. Čudimo se le, da g. Pu-
celj še vedno poziva svojega »ob-
rekovalca«, ki mu očita njegovo
zgrešeno in narodu škodljivo delo-
vanje, pred sodišče, ko vendar ve,
da njegovih tožb nobeno naše so-
dišče ni moglo izkazati.

Znani smo kot odkriti borci in
zato raznih namigavanj v neko-
reknostih, ki da smo jih storili,
ne moremo molče požreti. Očitek
g. Puclja, češ da smo skrivaj, z
namigavanjem in prišepetavanjem
nastopali proti njemu, ne moremo
nikakor spraviti v sklad z resni-
co, ker imamo dokaze, da smo vse
svoje očitke, ki so utemeljeni in

javnosti vsak trenotek dostopni, iznesli na javnih shodih, ki so v vsem svojem poteku živa obsodba vsega »narodnega« delovanja g. Pucelja v času njegovega ministrovanja. Da se pred sodiščem razjasni vse one stvari, ki jih on imenuje zadeve »korupcionistov iz vrst JNS«, povsem odobravamo z izjavo, da se bomo te prilike vedno radi poslužili.

O »bajki o oškodovanju invalidov« prinašamo že na uvodnem mestu tehtno in stvarno pojasnilo našega narodnega poslanca g. Miloša Dragovića. Da bo g. Pucelj povsem jasno, poudarjamo, da smo začeli narod seznanjati s to afero prav mi, borci iz vrst Jugoslovanske narodne stranke, ki nismo iznašali ničesar nestvarnega, ob kar bi se utegnil prizadeti gospod minister obregnuti. Da je bila v ministristvu g. Ivana Pucelja velika korupcija, pričajo nazorno pisma ponovno imenovane gospe Eme Sedlakove, ki jih pa zaenkrat nismo mogli objaviti, seveda ne po naši krivdi.

Poštenje je sveto in veliko, samo ne sme postati malenkostno s prizadevanjem prizadetega.

Saj bi se nam moralo zdeti, da je to skoraj dolžnost g. Pucelja na njegove »možate« besede.

Mi smo govorili iz oči v oči, pa bi to bili pripravljeni storiti vsak trenotek tudi pred sodiščem; toda ni bilo na naših shodih, čeprav davno prej napovedanih, niti g. Pucelja niti g. dr. Kramarja, da bi se zagovarjala osebno pred vsemi onimi, ki so jima dajali svoje zaupanje skozi dolga leta parlamentarnega javnega življenja. Kot »klevetnikom« nam je bila dana sijajna možnost, da stvarno opišemo delovanje slovenskih ministrov in poslancev v parlamentu in tudi pozneje, ko so bili po kričečih narodni in državni potrebi »izranžirani« in da razgalimo pred javnostjo vse korupcioniste iz stranke JNS ali kakor se je prvotno imenovala JRKD. G. Pucelj je v svojih odgovorih res »silen«, ko apelira na to stran javne odgovornosti; dovoljujemo si pa le skromno pripombo, da mora vsak politik, ki mu narod očita karkoli nekorektnega, položiti javen obračun o svojem delu, kakor je bila sicer že stara lepa kranjska, da povemo po njegovem najnovejšem: »dravskobanovinska« navada.

Svojega stališča glede raznih organizacij, ki jih je skušal spravljati v življenje g. Pucelj v zadnjem času, javno še ni pojasnil. Tudi nam je še vedno dolžan temeljit in med poštenjaki običajen odgovor na naš članek v 19. številki »Edinosti« z dne 7. julija 1934 pod poglavjem »Kdor zna, pa zna«.

»Objasnila« bivšega ministra g. Pucelja v narodni skupščini žal ne poznamo in zdi se nam, da ga v slovenski javnosti, zlasti v oni, ki je odvisna od dnevnega tiska, nihče ne pozna.

Radi bi vedeli glede invalidskih podpor sledeče: Koliko je zaostale invalidnine, o kateri bi moral biti g. Pucelj kot resorni minister — saj so romale nanj neštete prošnje in pritožbe — vendar obveščen? Kakšni morajo biti po mnenju g. Pucelja »pravi« invalidi, ne vemo, ker poznamo samo fiktivne, obstoječe invalide. Kdo in v kakšni funkciji ter odgovornosti je hodil g. Pucelj volit za častnega člana, nam ni znano. Menimo le,

da bi ga vsi invalidi soglasno proglasili po njegovem čimprejšnjem umiku iz javnega življenja na podlagi politične stoddostne invalidnosti za svojega dosmrtnega »pravega« člana. Dalje njegove zasluge za dobrobit invalidov niso segle in nam mora tudi g. Pucelj dovoliti, da imamo o tem svoje zdrave in stvarne nazore, ki smo jih v svojem programu iznesli in jih bomo ob prvi dani priložnosti tudi ustvarili.

Kako se je izvršil izpadek gg. Pucelja in dr. Kramerja iz vlade, prepuščamo v smislu navdušene besede g. Pucelja njemu samemu, ne da bi odgovarjali za trditve, ki jih v teh svojih izjavah ni dokazal. Po starih, tradicionalnih izkušnjah se nam zdi, da žaga tisti, ki ima žago v rokah, pače pa tisti, ki se ga žaga, v splošnem se pa držimo narodnega pregovora: »Vsak bi tepel, ko bi kdo držal!«

Da smo pa nasprotniki JRKD ali kakor se po novem imenuje ta nova stranka: JNS, res odločni, zdravi možje in fantje iz vseh pokrajin države, ki nas je nedvomno večina med prebivalstvom, si upamo in dovoljujemo odkrito trditi in v tem nas ne bo nihče omajal, najmanj pa g. Pucelj s svojimi podtikani. Smo povsem zdrav splošnonaroden pokret, nova zdrava stranka, ki hoče doseči na čisti demokratični podlagi uresničene vse onih narodnih pravic, želji in zahtev, ki jih nudi pravično pojmovani sedanji obstoječi zakoni in ustava, ki je nerazrušljiva za vsakogar, ki je res iskren, pošten in neodvisen Jugoslovčan. In mi poudarjamo, da smo vsi Slovenci, vsi Hrvati in vsi Srbi, katerim v polnem svojem namenu služijo vsi zakoni, najzavednejši Jugoslovanci, čeprav se temu ali onemu izvoženemu in iztrebljenemu »nacionalnemu« politiku to ne zdi prav. Preko duše in srčne izpovedi vsega naroda nihče ne more iti! Zavedajte se, da stare vaše opozicije več ni in da ste se borili že dolgo dobo proti veterinarnemu, kakor znani vitez žalostnega obraza; proti vam in proti vsem nepravim Jugoslovancem se je dvignila v narodu ona zdrava opozicija, ki nima na sebi in v sebi niti najmanj podtikane in punktaštva, ki je povsem prelomila z zlo preteklostjo in ki se hoče otrebiti tudi vas, ki ste bili nekoč predstavniki najhujšega strankarstva in bratomorstva v svobodni, mladi Jugoslaviji.

»Stare strankarje iz političnega življenja«, to nam je bila zapoved, naše geslo in naša dolžnost v smislu šestojanuarskega proglasa. Mi smo to razumeli, razumel je prav dobro tudi ves narod od Triglava do Gjevgljije, razumeli tega niste le vi, ki se vam je tresla podlaga okoriščanja in političnega pridobivanja v izjemnih razmerah. Da vas noče, vam je pokazal narod tudi v Sloveniji na naših 34 lepo, mestoma celo sijajno uspeh javnih shodih Jugoslovanske narodne stranke. G. Pucelj kaj nasprotnega najmanj ne bo mogel trditi o našem shodu, ki smo ga imeli ob sijajni udeležbi in še sijajnejšem razumevanju ter soglasju vsega tamkajšnjega ljudstva v nedeljo 17. junija 1934 dopoldne v neposredni bližini njegovega doma v Velikih Laščah. O tem shodu so mu nedvomno morali povsem objektivno — to pa iz domačih strateških ozirov — poročati njegovi, na shodu navzoči družinski sorodniki iz prvega kolena. Tistih obtožb in ogroženih groženj iz ust tamkajšnjih domačinov ne bi mogel nihče prenesti, če bi ne bil slučajno poslanec vladajoče JRKD s politično debelo kožo, kakršne ne zmorejo

vsi opozicionalci iz koncepta »političnih dedščinarjev« g. Pucelja.

To, kar nam skuša očitati g. Pucelj v svojem zadnjem nedeljskem govoru glede lažnega jugoslovanstva, je precej otipljiva in debela laž. Najodločnejše odklanjajo vsi pristaši in somišljeniki Jugoslovanske narodne stranke, da bi se jih na tak javen ali kakršenkoli tajej način smešilo ali vsaj skušalo smešiti njihovo zvesto in odkritosrčno stališče napram kralju, šestemu januarju, narodnemu in državnemu edinstvu ter veliki in močni Jugoslaviji. Tega, slehernega poštenega Jugoslovana nedostojnega in nevrednega očitka si ne dovoljujemo podtikati pa najsibo to tudi s strani bivšega ministra in poslanca g. Pucelja. Mi smo in ostanemo taki zvesti sinovi naše ljubljene domovine Jugoslavije, da smemo odločno odrekati enako zvestobo in ljubezen celo onemu, ki nas na tak podel način skuša denuncirati javnosti in domovini. Zадnjо besedo bo imel vendarle prizadeti narod sam tudi v tem pogledu. Narod bo ostal zvest svoji prisegi, pozabil pa tudi ne bo na svoj preizkušeni pregovor: »Vsako zlo za boljše!«

O našem pozitivnem, zadržanem delovanju nam menda tudi g. Pucelj ne bo utegnil vreči v svojem prebogatem, političnem »izkušnem« navdušenju kakšnega stvarnega očitka, saj smo mu njegovo politično gostobesednost o strokovnjaštvu in gradnji velike in močne Jugoslavije že ponovno izdatno zavrnil. Z izgovori, ki jih dobiva v svojih izrednih trenutkih ob grizenju lastne vesti, naj se tolaži le sam. Javnost tega ne potrebuje, ko pa misli vendar bolj zdravo in naprednejše ter le za skupno, složno jugoslovansko državo.

Čudimo se le, da g. Pucelj, ko nam skuša očitati borbo in hlepenje po oblasti, vendar ne reče: »Pa imejte oblast končno tudi vi, ki pravite, da bi znali narediti boljše razmere!«

Zakaj se on tako trdovratno drži oblasti, ko na drugi strani prestando zatrjuje, da ga to le utrjuje in da si že iskreno želi, da bi stopil v miren kotiček in delal na tihem za skupno dobrobit vseh Jugoslovancov. G. Pucelj si ne more misliti, s kakim zadovoljstvom in odkritim veseljem bi vesoljna Jugoslavija sprejela tak njegov korak in kako visoko bi se šele takrat povzpela med narodom. Prejel bi nedvomno mnogo lepši zahvalni venec, kakor so ga zabeležile doslej vse slovenske kulturne in živnoredne razstave.

Kakor rečeno, si ne dovoljujemo odslej nekaznovano nobenega očitka ali sumničenja več glede naše čiste izpovedi o našem državnem in narodnem stališču. Očitkov, kakor jih je z zadnjega shoda JRKD oziroma novo kršene JNS v Ribnici prineslo osrednje glasilo te stranke v Sloveniji, se bomo znali braniti tako, da to g. Pucelju in drugim njegovim pristašem najmanj ne bo prav. Poudarjamo pa že takoj, da se v »preizkušeni« metod režima g. Pucelja in tovarišev v svojem visokem spoštovanju široke demokracije in prave ljudske volje nikakor ne nameravamo posluževati. Da pa v obrambi države, ustave, kralja in državnega edinstva — ne je režima — posežemo po najskrajnejših ustavnih sredstvih, nam nihče ne bo smel zameriti, najmanj pa tisti, katerih usta so danes teh izrazov po nepotrebnem prepolna.

Glede pikantnosti shoda g. Pucelja v Ribnici, da je bil navzoč tudi brat našega vrlega poslanca in neustrašenega borca za državo in narod g. Miloša Dragovića, se-

nator g. Milutin Dragović, ki da je baje izpovedal razne neverjetne in nemogoče obsodbe nad lastnim bratom, znanim in v krvavi osvobodilni borbi preizkušenim narodnim borcem, prepuščamo odločilno besedo samemu g. Milošu Dragoviću, kakor tudi vsej objektivni, moralni in pošteno čuteči jugoslovanski javnosti.

Kar se pa tiče govora »znane-ga kmečkega borca«, narodnega poslanca g. Ivana Ureka, pa sledeče:

Ljubljansko »Jutro« z dne 24. julija 1934 poroča: »Znani kmetški bорец, narodni poslanec g. Ivan Urek je spregovoril na shodu v Ribnici »prav tehtne« besede. Dejal je med drugim:

»Ko že leta in leta motrim prilike med našim kmetškim ljudstvom, sem prišel do prepričanja, da našemu kmečkemu narodu, našemu malemu človeku, ni pomoči. In zakaj ne? Zato, ker mi samo tarnamo, a nič ne delamo!«

No, vendar je ta »veliki kmetški bорец« vsaj enkrat govoril čisto resnico. Vsaj eden med svojimi, ki priznava, da poslanci JRKD stranke ničesar ne delajo, temveč samo tarnajo, da morajo vsak mesec enkrat v Beograd po težko prigrane dnevnice. Radi vam priznavamo, da je to za vas res naporno, zlasti še, če je človek malo obilnejši in v taki vročini — to je res nad vse hudo. In pomislite, kakšna borba in žrtve je za JRKD-jevske poslance, ko morajo v taki vročini prenašati naporno potovanje, zdaj v Beograd, zdaj po Jadranskem morju, in vse to le za blagor našega malega, kmetškega, obrtniškega in delavskega ljudstva, ki mu po izjavi poslanca g. Ureka — ni več pomoči. Zares se lahko čudimo tem »junakom«, da jim od prehudih naporov niso živci že popolnoma popustili da se niso znašli že vsi, izvzemši enega, tam, kjer se zdravijo ljudje zaradi živčne razrvanosti in duševnih težav.

Naše kmetško ljudstvo in trpeči delavec že dolgo vesta, da ničesar ne delate. O tem je tudi trdno prepričano, ker ima za to neizpodbitne dokaze na lastnih ramenih in na žuljavih dlaneh. Tega g. Ureku pač ni bilo treba še posebej poudarjati! Nas vse bi mnogo bolj zanimalo, če bi nam nekdo izmed JRKD-jevskih poslancev pojasnil, kako da imajo poleg vse svoje izmučenosti v brezdelju še toliko moči in prisebnosti duha, da pri vsaki novi obremenitvi našega delavca, kmeta in obrtnika vedno glasno in enodušno vzklikajo »ZA«, nikdar pa ne »PROTI«. Morda dobivajo ob takih »svečanih« trenutkih kake »injekcije«, da postajajo »nezmotljivi«? O tem bi nam, kakor tudi širokim plastem naroda na svojih shodih lahko nekoliko več zaupali.

Z ozirom na prednje se pa nikar ne jezite, da smo se predrznili brez vašega dovoljenja iti namesto vas — med naše kmetško in delovno ljudstvo, da mu pojasnimo, da ste zaradi prevelikih naporov z večnimi »Za«-klici preveč telesno in duševno izčrpani in da nameravate — nikakor ne prostovoljno — zaprositi za trajno politično upokoje. To pa seveda tudi ne bo v skladu z breziškimi kokljami, ki so se srečno iznebile v tem razdobju precejšnje množine sicer neuporabnih klopcev za nedavni slovesni sprejem narodnega poslanca g. Ivana Ureka, ko je šlo za to, da dobi g. Urek kot »znani kmetški bорец« okrog svoje, za narod izmučene glave zlatorumeno jajčno gloriole.

Glede ostalih očitkov o strankopoteh nas in naših narodnih poslancev prepuščamo presojo treznemu razumu našega zdravega naroda, ki s slehernim dnem bolj dokazuje svojo politično zrelost in prevdarnost, ko se organizira pod neomadeževanim praporom Jugoslovanske narodne stranke za odločilno, zmagovito borbo za svoje pravice in svojo veliko jugoslovansko domovino.

V krizi kapitalizma

Zahtevamo reformo bankarstva pod strogim nadzorstvom države, cenene kredite za kmetijstvo in vse narodno gospodarstvo, ustvaritev gospodarskega načrta za obnovo narodnega gospodarstva in nujen zakon proti korupciji

V današnjih težkih razmerah postaja narodu še težje, ker vladna Jugoslovanska nacionalna stranka noče ukreniti vseh potrebnih korakov za olajšanje položaja. Narod zahteva, da se izvede popolna razdolžitev kmetskega, česar pa vladna JRKD noče. Ona hoče le, da kmet plača vse svoje dolgove v teku 12 let, ne vidi pa, kako so padle cene vseh kmečkih pridelkov 6 do 10 krat in da kmet nikakor ne more poplačati svojih dolgov, če se zopet ne dvignejo cene kmečkih pridelkov na ono višino, na kakršni so bile v času, ko so se kmetje zadolžili. Kdo ve, kako nizko bodo še padle te cene v prihodnjih 12 letih? Toda kaj se to tiče vladne JRKD stranke, da narod propada; ona noče reševati razdolževanja kmetskega, kakor bi ga morala po pravici, temveč nasprotno ščiti — banke in oderuše kot svoje strankarske pristaše in prijatelje. Delavec zahteva dela in zaslužka, zahteva socialno pravičnost.

Narod zato upravičeno očita slabo politiko vladni JRKD stranki, ki ma 285 narodnih poslancev

in 60 senatorjev — niso ji pa mar narodne skrbi, čeprav bi mogla narodu obilno pomagati, če bi le hotela. Narod zahteva nov zakon proti kartelom, da se tako poceni blago po trgovinah; toda JRKD stranka noče izdati zakona proti kartelom, ker so kartelirani industriji in veletrgovci, ki so v veliki večini vrhu tega še tujci, njeni člani. Iz istih vzrokov noče JRKD stranka sprejeti in uveljaviti zakona proti korupciji, ker se boji, da bi ta zakon občutno prizadel prav člane JRKD.

Poleg tega zahteva narod nov zakon o bankah pod večjo kontrolo države nad bankami ter z državnim pomočjo za sanacijo bank. Narod zahteva, da ustvari vlada gospodarski delovni načrt za javna dela in za obnovo narodnega gospodarstva. Zakaj se vendar že ne znižuje zemljiški davek v skladu s padanjem cen kmečkih pridelkov. Zakaj se ne zaščitijo pred popolno propastjo vsi mali gospodarstveniki in delavci? Zakaj se ne izganjajo iz naše države tuji direktorji, uradniki in delavci, ki odjedajo kruh našim doma-

PRAVILNO PARLAMENTARNO ŽIVLJENJE SE MORE RAZVIJATI LE POD NEVTRALNO VLADO.

čim ljudem, ki bi se morali vsi zaposliti, Zakaj se še vedno ne zniža železniška tarifa za prevoz potnikov v 3. razredu, kakor tudi za prevoz kmečkih pridelkov? Zakaj se ne ukinejo nepotrebne zaščitne carine, da se tako olajša sklepanje novih trgovinskih pogodb v korist kmetijske produkcije? To so, kakor tudi še mnogi drugi, povsem upravičeni očitki vladni JRKD stranki, ki nosi odgovornost za vse in pred Bogom in pred narodom, ker ne dela tako, kakor zahtevajo današnje težke razmere.

Toda JRKD stranka vendar nekaj dela in to njeno delo je v tem, da ovira in onemogoča z vsemi sredstvi delo opozicijske Jugoslovanske narodne stranke med narodom. Oklevetujejo se naši narodni poslanci Jugoslovanske narodne stranke, češ, da so komunisti, da so proti državi, ker zahtevajo narodne pravice v svoji narodni državi. Prijatelje Jugoslovanske narodne stranke, ki ustvarjajo krajevne organizacije in vpisujejo člane naše stranke po vaseh, ovajajo naši nasprotniki oblastem kot »potepuhe in klate-

že«, ki jih s takimi izmišljenimi izgovori tudi kaznujejo in preganjajo. Tako postopanje zavzema vedno večji obseg, ker so tudi mnogi pristojni činitelji vpisani kot člani v JRKD stranki in delajo po njenem nalogu. Narod to vse vidi in prav zato se ne da ovirati v svojem žilavem delu za razširjanje, organiziranje in procvit svoje Jugoslovanske narodne stranke, ki se edina bori za kmečke pravice. Upravičena borba se vodi proti korupcionizmu, proti lakomnikom in brezvestnim oduhom ter bankam, ki eksploatirajo neusmiljeno vse slabše in nezaščitene, toda naša Narodna stranka priznava tudi zasebno lastnino (če le ni nastala na nezakonit način) in zasebno iniciativo v gospodarstvu enako, kakor tudi individualno odgovornost.

Ker vodi najodločnejšo borbo za svobodo, pravico in enakost, noče Jugoslovanska narodna stranka prenehati s svojim delom, dokler ne bo njen program v celoti uresničen in dokler narod ne bo izvojeval svoje popolne zmage po načelih Jugoslovanske narodne stranke.

Dva nova uspeha Narodne stranke

Preteklo nedeljo 22. julija je priredila Jugoslovanska narodna stranka s pomočjo svojega narodnega poslanca in predsednika Jugoslovanskega poslanskega narodnega kluba g. dr. Milana Metikoša in predsednika akcijskega odbora za Slovenijo g. dr. Iva Potokarja zopet dva javna shoda, ki sta oba lepo uspela, zlasti poslednji.

Že jutraj ob 7. uri se je zbrala precejšnja množica domačinov ter okoličanov od blizu in daleč na vrtu poleg znane Černovškove gostilne v

SV. JURIJU OB JUŽNI ŽELEZNICI,

kjer je otvoril shod posestnik gospod Alojzij Lesjak iz Nove vasi pri Sv. Juriju. Ko je predstavil oba gosta zbranim zborovalcem, je prvi povzel besedo narodni poslanec g. dr. Metikoš, ki je razložil v izčrpnem izvajanju temeljne točke obširnega, vsenarnodnega programa Jugoslovanske narodne stranke in končno pozval navzočne, naj se čimprej po lastnem prostem prevdanku včlanijo v Narodni stranki in si že v bližnji bodočnosti ustanove krajevno organizacijo za Sv. Jurij in okolico. Ljudje so govornikom izvajanjem budno in z velikim zanimanjem sledili, ob koncu govora pa so ga nagradili z glasnim ploskanjem in pritrditvami.

Za njim se je bavil v ognjevitih besedah z vsemi aktualnimi sodobnimi notranjdržavnimi problemi predsednik akcijskega odbora g. dr. Ivo Potokar, ki je dosegal pri občinstvu kar vidne uspehe. Navdušenje zborovalcev je od stavka do stavka naraščalo, saj je vela iz sleherne besede najčistejša resnica in pa iskrena, bratovska skrb za trpeče ljudstvo, ki ga dosednji njegovi voditelji niti ne pogledajo več. Isto bo pa ljudstvo storilo tudi z njimi in se bo zato organiziralo v Jugoslovanski narodni stranki.

Oba govornika sta ostala nekaj časa z domačini v odkritem razgovoru, nato pa sta morala nazaj proti Celju in odtod v

VELENJE,

kamor sta zaradi neprilik med vožnjo prispela z nad enourno zamudo. V tem rudarskem kraju, kjer večini prebivalstva nikakor ni z rožicami nastlana življenjska

pot, ju je kljub silni vročini in bližajočem se poldnevu vztrajno pričakovala velika množica rudarjev in kmetov iz Velenja in širšega okoliša Šaleške doline, hoteč slišati od obeh znanih javnih delavcev vsaj nekaj resničnih besed o političnem in gospodarskem položaju, o izgledih na bodočnost in o programu Jugoslovanske narodne stranke, o kateri gre po vsej državi od človeka do človeka vesel glas, da je edina in resnična zaščitnica in zagovornica vseh bednih in ponižanih, vseh trpečih in poštenih. Govora, mestoma zelo ostra in razvneta, sta stoglave množice, zbrane na vrtu in cesti pred restavracijo g. Edvarda Raka, brez izjeme prepričala, da ti ljudski glasovi niso neutemeljeni, temveč da je resnica še mnogo večja in razveseljivejša.

Zborovalci so se ob izvajanjih gg. dr. Potokarja in dr. Metikoša neprestano in vedno bolj navduševali, na koncu zborovanja pa so priredili gostoma-prvoboriteljema spontane bučne ovacije. Istočasno so pa z vso odločnostjo sklenili, da čimprej ustanove krajevno organizacijo Jugoslovanske narodne stranke v Velenju in Šoštanju. V ta namen se je kar na zborovalnem prostoru sestavil pripravljalni odbor za ustanovitev velenjske krajevne organizacije naše Narodne stranke, čigar sestavo objavljamo na drugem mestu v listu. Shodu je predsedoval in ga vzorno vodil g. Bogoslav Špital iz Šaleka.

Kakor vseh 32 shodov v Sloveniji prej, sta tudi oba nedeljska javna zbora zabeležila v vsakem pogledu tako lep uspeh, kakor ga more biti deležna edino le vse zmagujoča ideja Jugoslovanske narodne stranke in pa nesebično, požrtvovalno narodno delo neumornih strankinih voditeljev in prvoboriteljev. Le v enakem tempu in elanu naprej, pa bomo kmalu na skupnem cilju!

Vsi v članske vrste opozicijske Jugoslovanske narodne stranke!

Iz našega pokreta

Občni zbori naših organizacij

V KAMNIŠKEM OKRAJU

V nedeljo 12. avgusta 1934

V STRANJAH ob 7. uri zjutraj.

V MENGŠU ob 11. uri dopoldne.

NA HOMCU ob 3. uri popoldne.

V BREŽIŠKEM OKRAJU

V nedeljo 19. avgusta 1934

V RAJHENBURGU ob 8. uri zjutraj v gostilni Klajnšek.

*

Preteklo nedeljo 22. t. m. je obogatela Jugoslovanska narodna stranka na ozemlju Slovenije za 9 novih krajevnih organizacij. Deloma so se vršili ustanovni občni zbori organizacij samih, deloma pa pripravljalnih odborov. Udeležba prebivalstva je bila povsod izredno lepa, tako da so izgledali nekateri zbori kakor kaki manifestačni shodi. Ustanovnih občnih zborov so se udeleževali tudi nekateri člani akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo iz Ljubljane, ki so ob tej priložnosti razlagali zborovalcem strankin program in podali v zvezi z njim poročilo o obstoječem političnem in gospodarskem položaju v državi. Na ustanovnih občnih zbora so bili izvoljeni naslednji upravni odnosno pripravljalni odbori:

DOBOVA PRI BREŽICAH

Pripravljalni odbor sestavljajo: predsednik g. Franc Vebler, posestnikov sin, Gaberje, podpredsednik g. Ivan Kovačič, posestnikov sin, Loče, tajnik g. Jožef Zupančič, posestnikov sin, Loče, odborniki gg. Janez Radonič, posestnikov sin, Veliki Obrež, Jožef Glogovšek, posestnikov sin, Mihalovec in Anton Toporišič, posestnikov sin, Veliki Obrež.

KRŠKO

Nova krajevna organizacija Jugoslovanske narodne stranke v Krškem ima naslednji upravni odbor: predsednik g. Anton Rehar, orožniški narednik v pokoju iz Krškega, podpredsednik g. Alojz Kerin, posestnik, Straža—Sv. Lovrenc, tajnik g. Stanko Vodopivec, posestnikov sin iz Krškega, odborniki pa so gg. Anton Žigante, posestnik s Trške gore, Ivan Lovrinšek, zasebnik s Trške gore, Jože Starc, trgovec iz Krškega in Franc Alegro, posestnikov sin iz Gunt pri Krškem. V nadzorstvenem odboru sta gg. Alojz Koprivnik, posestnik s Trške gore in Franc Pirc, posestnik s Trške gore, dočim je bil za delegata za okrajni občni zbor izvoljen g. Jože Starc, trgovec iz Krškega.

RAJHENBURG

Na sestanku dne 21. julija t. l. je bil v Rajhenburgu sestavljen naslednji pripravljalni odbor: Predsednik g. Avguštin Fabijan, organist iz Rajhenburga, podpredsednik g. Alojz Šoba, rudar iz Anž pri Rajhenburgu, tajnik g. Jožef Zakojnšek, brezposelni rudar iz Rajhenburga, odborniki pa so gg. Jakob Brilej, krojač iz Rajhenburga, Karol Zbogar, delavec iz Stolvnik pri Rajhenburgu in Marko Laufseger iz Soteljskega pri Rajhenburgu. Obenem je bilo sklenjeno, da se bo vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije v Rajhenburgu v nedeljo 19. avgusta ob 8. uri zjutraj v Klanjškovl gostilni.

Na vseh teh treh zbora je poročal zastopnik akcijskega odbora iz Ljubljane g. Kornhauser, ki sta ga požrtvovalno podpirala pri njegovem delu gg. Franjo Knez in

Josip Ferenčak iz Vidma pri Krškem.

STOPERCE PRI ROGATCU

V nedeljo dne 22. t. m. smo imeli tukaj ustanovni občni zbor krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke, ki se ga je udeležilo zelo lepo število članov iz vseh okoliških krajev. Med ljudstvom vlada za našo mlado, borbena stranko veliko zanimanje, kar je dokazano s tem, da je že takoj pristopilo k stranki 86 članov, novi člani se pa še vsak dan priključajo in vpisujejo, dočim stranka JRKD, ki se je prekrstila v Jugoslovansko nacionalno stranko, vidno propada in boleha za neozdravljivo politično jetiko. Predsednik pripravljalnega odbora g. Ignac Vrabčič star. je navzočim pojasnil pomen Jugoslovanske narodne stranke, njenega programa in statuta, nakar je bil izvoljen sledeči novi upravni odbor:

Predsednik g. Ignac Vrabčič st., posestnik iz Stoperc, podpredsednik g. Simon Topolovec, posestnik iz Siteža - Sv. Bolfenk, tajnik g. Vlačav Vrabčič, ekonom iz Stoperc, blagajnik g. Anton Golob, posestnik iz Nadol, odborniki gg. Matija Korže, posestnik iz Gerdine, Jožef Lah, posestnik iz Stoperc, Jožef Adam, posestnik iz Nadol in Franc Gorjup, posestnik iz Gerdine, namestniki so gg. Ignac Kores, posestnik v Dežnem, Jurij Galun, posestnik iz Čermožiš in Franc Fideršek, posestnik iz Zaverš. V nadzorstvenem odboru so predsednik g. Matija Korže, posestnik iz Gerdine in člana gg. Danijel Vrabčič, posestnik iz Sveče in Avgust Ogrizek, posestnik iz Sveče, njihovi namestniki pa so gg. Jernej Lampret, Matija Kos in Janez Ferleš, vsi trije posestniki iz Gerdine. Za delegata za okrajni občni zbor je bil izvoljen g. Ignac Vrabčič ml. iz Stoperc, za njegovega namestnika pa g. Jožef Lah iz Stoperc.

Po končanih volitvah je predsednik navzočne navduševal za marljivo delo v Jugoslovanski narodni stranki ter jim na kratko očrtal težki gospodarski položaj, ki ga bo mogoče rešiti le z združenimi močmi in s programom Jugoslovanske narodne stranke.

ŽIRI

Tudi pri nas smo imeli v nedeljo 22. t. m. ustanovni občni zbor krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke ob krasni udeležbi članstva. Občni zbor, ki se je pričel ob 11. uri v gostilniških prostorih g. Alojza Gostiše v Stari vasi, je otvoril in vodil predsednik pripravljalnega odbora g. Matija Cankar, poleg njega pa so še govorili o programu in organizacijskih zadevah razni govorniki iz Ljubljane in iz Žirov ter sosednjih krajev v Poljanski dolini.

Novi upravni odbor organizacije nudi naslednjo sliko: Predsednik je g. Matija Cankar, posestnik iz Sela, podpredsednika pa gg. Ivan Govekar iz Nove vasi in Matej Strlič iz Dobračeva, tajnik g. Pavel Kopač iz Nove vasi, blagajnik g. Anton Kržišnik iz Stare vasi, odborniki gg. Anton Rampe, Kajetan Bogataj, Jakob Strlič st., Franc Dolenc, Matija Jurca, Jakob Taučar, Josip Storman, Ivan Kopač, Franc Kaučič, Josip Jereb, Lovro Kaučič, Tomaž Mrovle, Maks Kranjc in Ivan Pirc, njihovi namestniki so gg. Pavel Mrovle, Jernej Peternelj, Jakob Fortuna, Jakob Demšar, Franc Jesenko in Ivan Mohorič. V nadzorstvenem svetu so kot predsednik g. Alojz Gostiša iz Stare vasi, kot člana gg. Janko Erznožnik iz Žirov in

Peter Močnik iz Stare vasi in kot namestniki gg. Lovro Bogataj, Maks Oblak in Ivan Demšar, vsi iz Nove vasi in Anton Kržišnik iz Stare vasi, za njuna namestnika pa gg. Jakob Taučar iz Dobračeva in Franc Petrič iz Stare vasi.

GORENJA VAS

Na ustanovnem občnem zboru krajevne organizacije v naši občini je bila izvoljena sledeča nova uprava: predsednik g. Ivan Mrak, trgovec v Gorenji vasi, podpredsednik g. Jože Bogataj, posestnik na Dolenji Dobravi, tajnik g. Matej Miklavčič, kleparski mojster v Trati, blagajnik g. Franc Tratnik, trgovec v Trati, odborniki gg. Filip Dolenc, trgovec v Lučinah, Jakob Mrak, pos. na Žirovskem vrhu, Vinko Demšar, pos. na Žirovskem vrhu, Ignac Cankar, žagar v Brebovnici, Franc Šraj, posestnik v Gorenji vasi in Franc Razpet, trgovec v Hotavljah. V nadzorstvenem odboru so gg. Andrej Bogataj, posestnik na Dolenji Dobravi, Anton Košir, posestnik v Prelesju in Anton Rupnik, posestnik v Gorenji vasi, njihovi namestniki pa so gg. Valentin Peternelj, cerkovnik v Čabračah, Martin Stanonik, posestnik v Čabračah in Franc Oblak, čevljar iz Trate. Delegata za okrajni občni zbor sta gg. Franc Uršič, posestnik iz Hotavlj in Tomaž Potočnik, mlinar iz Hotavlj, njuna namestnika pa gg. Jože Demšar, posestnik iz Gorenje vasi in Janez Primožič, posestnik iz Volake.

Udeležba članstva je bila nad vse častna in zadovoljiva.

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO

Tudi tukaj je bil preteklo nedeljo 22. julija ob sijajni udeležbi članov ustanovni občni zbor krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke, na katerem je bila izvoljena nova uprava, ki ji predseduje g. Janez Peternelj, posestnik iz Vinharjev. Podrobno poročilo o tem občnem zboru kakor tudi o enako krasno obiskanem in odlično uspelem ustanovnem občnem zboru krajevne organizacije naše Narodne stranke za občino.

OSELICA

priobčimo v prihodnji številki »Edinosti«. Novemu upravnemu odboru krajevne organizacije v oseliški občini predseduje g. Lovro Miklavčič, posestnik iz Fužin.

VELENJE

Po krasno uspelem javnem shodu Jugoslovanske narodne stranke v Velenju je bil sestavljen v svrhu ustanovitve krajevne organizacije sledeči pripravljalni odbor: Predsednik g. Bogoslav Špital, posestnik iz Šaleka, podpredsednik g. Josip Polanc, posestnik in rudar v Pesjem, člani odbora pa so gg. Zdravko Zajec, rudar iz Vevč, Franc Znoj, rudar iz Velenja, Jože Povh, trgovec iz Št. Janža, Avgust Sovinek, posestnik s Pake, Franc Skaza, posestnik s Kunovega in Franc Oštir, posestnik s Pake.

Naši shodi po državi

Kakor vse leto vsako nedeljo, tako so poslanci in člani glavnega odbora Jugoslovanske narodne stranke v Beogradu izrabili preteklo nedeljo za svoje pohode med narod in za prirejanje velikih javnih shodov v raznih krajih križem vse Jugoslavije. Med drugimi so bili z velikim uspehom prirejeni naslednji shodi:

V novobečejem okraju v Novem Bečelu, Kumanih in Tarošu, v kanjiškem okraju v Banatskem Arandjelovcu, Kanjiži in Krsturu, v zemunskem okraju v Šimanovcih, Krnješevcih in Deču, v Šumadiji v Markovcu pri Arandjelov-

cu, v Belanovici in v Rudniku, v primorski banovini sta bila dva shoda, v Beogradu pa je bil lep shod na Čukarici. Istega dne so bili na svečan način posvečeni organizacijski lokali krajevne organizacije Narodne stranke v Pančevu v Njegoševi ulici št. 1. Govorila sta predsednik krajevnega odbora inž. g. Bora Tomić in g. Kosta Radak.

V preteklih desetih dneh je imela Jugoslovanska narodna stranka poleg spredaj naštetih javnih shodov izredno uspele shode tudi v Subotici, v Koprivnici, v Slavonski Požegi, v Novi Gradski, v Melencih, v Kozluku v Bosni, v Solinu in Kaštelu Sućurcu v Dalmaciji. V začetku septembra bo priredila Jugoslovanska narodna stranka v Dalmaciji okrog 40 velikih javnih shodov, v mesecu avgustu pa samo v Sandžaku okrog 25 shodov.

Kakor vidimo, so naši vrli poslanci s svojimi sodelavci neprestano na delu med narodom, kateremu pomagajo po svojih močeh, ga tolažijo in vzpodbujajo ter pripravljajo za odločilno borbo z organiziranjem v strankinih organizacijah.

STRUKE NA DOLENJSKEM.

Z ozirom na dopis, ki smo ga objavili pod tem naslovom v 20. številki dne 14. t. m., smo prejeli iz krogov na obnovitvenih delih zainteresiranih uradnih činiteljev sledeči stvarni popravek: Vzpostavljena gradbena dela v poplavljenih vaseh vodi »Akcijski odbor«, ki je bil imenovan od g. bana meseca oktobra l. l. Dela, ki se nagibajo že proti koncu, se izvršujejo pod strokovnim banovinskim lokalnim nadzorstvom. Delovanje tega odbora stoji pod neposredno kontrolo kr. banske uprave v strokovnem in obračunskem oziru. Iz zapisnika o komisijski reviziji, ki se je vršila v dneh 22. in 23. maja t. l. v Strugah po strokovnjakih kr. banske uprave ter članu banovinskega sveta, je razvidno, da je »Akcijski odbor« upošteval vsa potrebna gradbena popravila; v pogledu izvrševanja popravil je komisija ugotovila, da so vsa doslej izvršena gradbena popravila izvršena popolnoma objektivno zgolj v skladu s tehnično izvedbo in v vsakem primeru sorazmerno z nastalo škodo. »Akcijski

odbor« je strogo upošteval izdana tehnična navodila kr. banske uprave. Dela so se izvrševala v vsakem primeru samo v okviru stvarne tehnične potrebe, ne ozi-

raje se na osebo oškodovanca. — Kar se tiče razdeljevanja živil in denarja, smo naprošeni za objavo, da so obračuni vsakomur na vpogled.

Dogodki po svetu

Hitlerjevska revolucija na Dunaju. V sredo popoldne so napadli sredi Dunaja nekaj sto mož štejoči narodnosocialistični oddelki, preoblečeni v uniforme zveznih vojakov, policije in heimwehrovcev, dunajsko radio-postajo, kjer so takoj prisilili napovedovalca, da je svetu sporočil padec dr. Dollfussove vlade. Istočasno pa so narodnosocialistični uporniki zasedli palačo zveznega kancelarja dr. Dollfussa, kjer so ujeli kancelarja, ministra za javno varnost majorja Feja in njegovega pomočnika Karwinskoga. Ker se je kancelar dr. Dollfuss upornikom, katerih ni bilo več, kakor 150, skušal upirati, so ga napadli z nekaj strelji podrli na tla. Težko ranjeni Dollfuss je v svoji pisarni, kamor ni smel priti niti zdravnik, popoldne ob pol 5. uri umrl. Medtem je zvezna vojska s pomočjo policije in heimwehrovcev obkolila palačo zveznega predsednika ter se pogajala več ur z uporniki glede njihovega odhoda iz palače. Ko jim je bil zagotovljen prost odhod v Nemčijo, so uporniki zvečer zapustili palačo in se na tovornih avtomobilih odpeljali proti nemški meji. Ko je revolucija izbruhnila, je prispel nemudoma z letalom iz Rima na Dunaj tamkajšnji avstrijski poslanik pri rimski vladi in bivši štajerski deželni glavar dr. Rintelen, ki je znan prijatelj narodnih socialistov. Z ozirom na sum, da je v zvezi z uporniki, je bil dr. Rintelen aretiran, je pa v zaporu izvršil samomor. Baj je zapustil listek, na katerem odločno zanika vsako sokrivdo na revoluciji narodnih socialistov. V sredo zvečer je bila zvezna vojska zopet gospodar položaja na Dunaju in tudi v ostali Avstriji. Le v nekaterih podeželskih krajih še trajajo boji med posameznimi narodnosocialističnimi oddelki in vladnimi četami. Sestava vlade je poverjena ministru dr. Schuschniggu. Hitlerjevska revolucija na Dunaju je zahtevala okrog 50 človeških žrtev ter večje število ra-

njenih. V vsej Avstriji je proglašen preki sod.

Propadanje Hitlerjevega pokreta. Sir Herbert Samuel je napisal članek, v katerem napoveduje neizogiben polom hitlerizma. Zadnji krvavi dogodki v Nemčiji so dokaz, da socializem ni trajno združljiv z nacionalizmom. Gospodarsko stanje se ni izboljšalo, temveč se je nasprotno pojavilo pri vseh slojih nemškega naroda veliko nezadovoljstvo.

V vodstvu fašistične stranke v Italiji so nastala po zadnjih vesteh precej ostra nasprotstva, ki jih je sicer Mussolini s svojo energično roko takoj zatrl, vendar so povzročila v vsej stranki vidne slabše posledice.

Rusi tudi ne marajo Italijanov, vsaj tako bi se dal razumovati njihov zadnji korak, ko je sovjetska vlada povsem nepričakovano odpovedala vsa velika naročila vojnih in trgovskih ladij v italijanskih ladjedelnicah. Rusi na zunanaj utemeljujejo ta svoj sklep s tem, da so italijanske ladjedelnice predrage, očitno pa ima vmes svoje prste mednarodna politika. Vsa stornirana naročila bo sedaj izvedla Francija.

Velike poplave na Poljskem, ki so uničile imetje nešteti ljudi, so že precej ponehale, vendar nevarnost še ni popolnoma odstranjena. Zaradi povodnji je bilo nad 50.000 družin brez strehe. Hrano so od sveta odrezanim poplavljenjem dovažala vojaška letala. Razdivjane vode so zahtevale tudi več sto človeških žrtev. Razdejanja so povsod strašna, škoda je pa sploh neprecenljiva.

Naročniki — pozor!

Današnjemu listu prilagamo položnice in prosimo vse cenjene naročnike, da se jih takoj poslužijo in nam nakažejo zaostalo naročnino, kakor tudi naročnino, če je le mogoče, v naprej. Kdor pa ima svojo naročnino že poravnano, naj izroči položnico kakemu novemu naročniku, ki naj ga pridobi za list.

Ne odlašajte z nakazilom naročnine!

Razgled po domovini

— **Predsedništvo »Rdečega križa«** je prevzel princ Pavle. Občinstvo se vabi, naj pristopa k temu občekoristnemu društvu v čim večjem številu.

— **Tretji »Mariborski teden«** bo letos v času od 4. do 15. avgusta. Spored letošnje prireditve je zelo pester in zanimiv. Na železnici je odobren obiskovalcem 50% popust.

— **Novi župani so prevzeli posle.** V štirih občinah v kamniški okolici so po zadnjih volitvah, o katerih smo sproti poročali, prevzeli posle novi župani, in sicer v Tuhinju g. Anton Burkelica, v Nevljah g. Ferdinand Novak, v Kamniški Bistrici g. Janez Pavlin, v Komendi pa g. Ivan Štrcin. Občinski odbori so že pričeli z živahnim delom za ureditev novih občin.

— **Vseslovanski čebelarški kongres** bo v zvezi z veliko čebelarstvo razstavo od 26. do 31. avgusta t. l. v Beogradu. Kongresa se bodo udeleževali mnogostevilni čebelarji iz vseh slovanskih držav. Posebno častna bo udeležba čebelarjev iz Slovenije. Vozna cena v Beograd in nazaj stane 286 Din, prijave udeležencev pa sprejema glavno tajništvo Čebelarstva društva v Ljubljani.

— **Pred sodiščem za zaščito države** se mora zagovarjati večje število obtožencev, večinoma Hrvatov iz bližine madžarske meje, ki so svoječasnno pobegnili v tujino in se tamkaj včlanili v protidržavnih terorističnih vstaških organizacijah. Proces proti tem »vstašem« bo trajal več dni.

— **Smrtna kosa.** V Ptujju je umrl v starosti 59 let znani tamkajšnji notar g. Anton Carli. N. v m. p.!

— **Nova postaja.** Z odlokom prometnega ministra bo uvedena 29. t. m. na progi Karlovac—Ljub-

ljana nova postaja Zaloka za potniški promet. Vozni listki se bodo izdajali za potnike na postaji za prtljago pa v vlaku. Postaja je oddaljena 17 km od Karlovca.

— **Znižana voznina za železničarje.** Prometni minister Ognjen Kuzmanović je 20. julija izdal odlok, s katerim se izpremene nekatere določbe pravilnika o brezplačni in znižani voznini za drž. prometno osebje od 1. julija. Izpremenjeni pravilnik stopi v veljavo 1. avgusta. Po teh izpremembah bodo prej ukinjene ugodnosti veljale za državno prometno osebje, tako da se prejšnja režijska postavka od 10% popusta izpremeni v 20% popust od normalne voznine. Prav tako se vrne znižana voznina tudi delavcem prometnih ustanov in njihovim rodbinam s pravico do vožnje v ustrezajočem razredu, kakor velja tudi za ostalo prometno osebje. Razen tega se na podlagi izprememb od 20. julija zviša s 30 na 50 km brezplačna vožnja delavcem iz njihovih bivališč do kraja, kjer delajo, in nazaj. Glede razredov, v katerih se bo smelo prometno osebje odslej voziti z znižano voznino, velja to-le: I. razred je na razpolago uradništvu od 4. skupine navzgor, II. razred uradniškim pripravnikom s fakultetno izobrazbo in vsem uradnikom s srednješolsko in fakultetno izobrazbo ter uradnikom z nižjo izobrazbo, ki so v 7. skupini. Vse ostalo osebje se bo pa smelo voziti v III. razredu.

— **Tragična smrt dveh dečkov.** Med kopanjem v Savi pri Mednem sta pred očmi svoje matere utonila 9 in 11 letni Janko in Jurček Stancar, sinčka zagrebškega trgovca g. Stancarja in hčerke uglednega ljubljanskega industrijca g. Dragotina Hribarja. Trupelci sta bili najdeni šele čez nekaj dni in sta bili včeraj pokopani.

— **Dve žrtvi planin.** Preteklo nedeljo sta se v planinah ponesrečila 20-letni učiteljčnik Milan Košir iz Loga pri Kranjski gori, ki se je ubil pod Špičkom v Triglavskem pogorju, in pa 19-letni dimnikarski pomočnik Anton Zidar iz Ljubljane, ki je padel po skalah na Ratitovcu in umrl za poškodbami v ljubljanski bolnišnici.

Radivoj Peterlin-Petruška:

21

K mätuški Rusiji

Zatečem se po stopnicah pod krov in ležem k Črnogorcem na tla. Tam ležim na hrbtu z na prsih prekrizanimi rokami in čakam, kaj bo.

Menda sem pri tem zadremal, ka-li, ker naenkrat me predrami silna tišina, ki vlada okoli in okoli.

Odprem oči in poslušam. Morje je mirno in ladja plove ko po polju, le malo drhti od močnega delovanja strojev. Nazadnje preneha tudi to. Po krovu skačejo mornarji. Parnik zatuli. Težka veriga zaropota. Spustili so sidro.

»Brindizi!« zakriči pri vratih mornar.

— Brindizi! —

Na obali nas je obsula cela tolpa postreščkov in hotelskih slug, ki so nas hoteli s silo spraviti vsak v svoj kraj na prenočevanje. Toda mi smo sklenili, da se ne ločimo to noč in da pojedemo spat vsi v isto gostilno.

Črnogorci niso znali italijanski, samo jaz sem se mogel poslužiti tega jezika, kolikor sem se ga prostovoljno naučil na dopustu v kotorski ječi. Ko smo se otepli vsiljivcev, zapazim ob strani staro ženico, ki se mi zaupljivo bliža.

»Gospodje,« — pravi, — »jaz imam na razpolago sobo s tremi čistimi posteljami, ali ne bi šli k meni?«

»Ali so čiste, brez stenice?«

»Pri resničnem Bogu: tako čistih ne dobite v cellem mestu.«

Zmenimo se s starko za ceno in gremo z njo. Stanuje blizu пристanišča v prvem nadstropju stare dvo-

nadstropne hiše. Soba je prostorna in okna so odprta in gledajo na morje. Izberem si posteljo ob oknu, da lahko opazujem vrvenje v pristanišču pred odhodom parnikov in igro luninih žarkov na vznemirjeni gladini zaliva. Fantje hitro zaspe in tudi mene prevzame kmalu spanec.

Spim dobro in dolgo. Zbude me Črnogorci, ki se odpravljajo na vlak, da jih odpelje v Neapel, tam se vkrcajo na oceanski parnik za Severno Ameriko. Hitro sem napravljen in, da bi jih kdo ne goljufal, jih spremim do bližnje menjalnice, kjer zamenjajo svojih par grošev, od tam pa na kolodvor. Poslovimo se kot stari prijatelji.

Na obali zvem, da odide moj parnik šele v nedeljo zvečer. Toraj imam dovelj časa za pohajkovanje.

Najprej si hočem ogledati mesto, nato pa njegovo okolico.

Brindizi (rimski Brundisium) je, kakor pišejo, edina naravna in dobro zavarovana luka na vsej dolžini vzhodnega italijanskega pobrežja od Benetk pa notri do Tarenta. Ščitijo jo pred navalom odprtega morja mali otoki, ki so zopet deloma med seboj zvezani z nasipi in v varstvu utrjenega gradu nemškega cesarja Fridriha drugega, ki je od tukaj odpravljaj svojo vojsko na osvobojenje svete dežele. Nad pol kilometra dolg in petdeset metrov širok obzidani kanal prepušča največje parnike v notranje pristanišče, ki obkroža mesto v podobi podkve.

V rimskih časih je štel mesto nad sto tisoč prebivalcev, zdaj jih ima komaj četrtno tega. Ima zelo prikupno zvišeno lego, nekaj lepih stavb, posebno okrog stare stolne cerkve, drugače pa je precej ne-

čisto, kakor so navadno vsa južna obmorska mesta. V starem cesarskem gradu je zdaj ječa.

Kar mi pade najprej v oči, ko tavam po mestnih ulicah, je tista živahnost in neprisiljeno, svobodno obnašanje vseh slojev prebivalstva, ki je tako značilno za južni, posebno romanski življenjski in narav. Isto opažam na ulici, isto v hiši in isto celo v cerkvi. To vidite lahko tudi z raznih fotografij južnih krajev, ki jih prinašajo naši in tuji ilustrirani časopisi.

V spominu mi je ostal posebno ta-le prizor:

Grem v stolno cerkev k maši. Mašuje sam škof, strežejo mu mladi kanoniki. Pa se obrne eden in zapoje: »Dominus vobiscum!« Nehote menda mu šinejo oči po zbrani množici in tam v sprednji klopi zagledajo znano osebo. In pri tej priči mu ožari obraz zadovoljni smehlaj. Nato se obrne k oltarju. In nihče se ne spotika nad tem. In vse gre svojo pot dalje.

V južnih krajih belijo vse jedi z oljem. Meni je ta duh, ki so ga okrog poldneva polne vse ozke ulice mesta, v začetku strašansko zopern. Toda kmalu se ga privadam in tudi z oljem zabeljene jedi mi teknejo kakor bi jih bil užival že od mladega. Posebno še, ko jih osladim z bogatim izborom južnega sadja.

Po kosilu se rad zatečem v kaki stranski ulici, kjer vlada večni hlad in mrak, v zakotno botogo na četrt močnega južnega vina, ki ga srkam počasi in z veliko spoštljivostjo. Proti večeru pa hodim po ne navadno lepi okolici mesta, opazujem življenje vasi in ga primerjam z našim tu gori. Isto trpljenje, isto vbadanje, ista skrb za kosček vsakdanjega kruha; le toliko hujše je njihovo življenje tam doli, ker niso svobodni kmetje, temveč le koloni — napol najemniki, napol tlačani samopašnih veleposestnikov.